

Tyrnävän kunnan nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS)

Tyrnävän kunnan nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS)

Sivistyslautakunnan hyväksymä 21.9.2023 §

Sisällys

JOHDANTO	3
TYRNÄVÄN KUNNAN PERUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT	4
Tyrnävän kuntastrategia	4
Nuorisotyötä ohjaavat lait ja asetukset.....	5
Kohderyhmä	6
NUORISOTYÖN SUHDETEORIAM JA TYÖMUODOT	7
YHTEISKUNNALLINEN NUORISOTYÖ	7
Yhteistyöverkostot ja työryhmät.....	8
Osallisuustoiminta.....	8
Hallinnollinen työ.....	9
Digitaalinen nuorisotyö.....	10
YHTEISÖLLINEN NUORISOTYÖ.....	10
Avoin tilatoiminta.....	11
Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa	12
Lajikokeilut	12
Retket, tapahtumat ja loma-ajan toiminta	13
Pienryhmätoiminnot.....	13
Kansainvälinen nuorisotyö	13
Kesäkerhot.....	13
YKSILÖLLINEN NUORISOTYÖ.....	14
Yksilöohjaus.....	14
Tehostettu nuorisotyö	14
Jalkautuva nuorisotyö	15
Aikalisä! -toiminta.....	15
TYRNÄVÄN NUORISOPALVELUIDEN VAHVUUDET	16
KEHITTÄMISEN KOHTEITA TYRNÄVÄN NUORISOPALVELUISSA	16
JATKOTOIMENPITEET	17
LIITE 1. KOOSTE	19

JOHDANTO

Vuoden 2023 keväällä käynnistyi Tyrnävän kunnan nuorisopalveluissa Pohjois-Pohjanmaan aluehallintoviraston valtionavustuksella ja Tyrnävän kunnan omarahoitusosuudella rahoitettu hanke, jonka tavoitteena oli tuottaa Tyrnävän kunnalle ensimmäinen nuorisotyön perussuunnitelma (NUPS). Hankkeessa työskenteli kokoaikaisesti projektityöntekijä ajanjaksolla 1.4.-30.9.2023.

Alkuperäinen idea nuorisotyön perussuunnitelmasta on lähtöisin Iso-Britanniasta, jossa nuorisotyötä on kuvattu opetussuunnitelmana (Youth Work Curriculum). Suomessa NUPS-prosesseja on toteutettu 2010-luvulta alkaen useissa eri kaupungeissa ja kunnissa.

Käynnissä olevat ja tulevaisuudessa siintävät yhteiskunnalliset muutokset, kuten hyvinvointialueuudistus sekä pienemmissä ja suuremmissa toimintaympäristöissä tapahtuvat muutokset kannustivat Tyrnävällä nuorisotyön perussuunnitelman laatimiseen.

Nuorisotyön perussuunnitelma on asiakirja, johon kootaan tietoa siitä, millaisin toimintaperiaattein ja tavoittein nuorisotyötä kunnassa tehdään. Nuorisotyön perussuunnitelman tarkoituksena on tuottaa tietoa nuorisotyön ydinprosesseista ja tavoitteista, sekä siitä millaisin keinoin tavoitteiden toteutumista edistetään.

Tyrnävällä nuorisotyön perussuunnitelman tarkoitus on erityisesti nuorisotyötä ohjaavien periaatteiden ja hiljaisen tiedon näkyväksi tekeminen, nuorisotyön käsitteellistäminen sekä esittelymateriaalin tuottaminen. Valmis nuorisotyön perussuunnitelma jäsentää ja avaa nuorisotyötä sekä sen tarkoitusta. Tyrnävällä nuorisotyön perussuunnitelmasta laaditaan asiakirja sekä nettiesite. Nettiesite on suunnattu nuorille, alueen eri toimijoille sekä kuntalaisille. Asiakirja on suunnattu Tyrnävän kunnan sisäiseen käyttöön, erityisesti nuorisopalveluiden henkilöstölle.

Nuorisotyön perussuunnitelma on luotu prosessissa, jossa on osallistettu Tyrnävän kunnan nuorisopalveluiden henkilökuntaa, nuorisovaltuustoa sekä alueen nuoria erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa. Tekoprosessissa on malliopittu muiden kuntien nuorisotyön perussuunnitelmista ja -prosesseista.

TYRNÄVÄN KUNNAN PERUSSUUNNITELMAN LÄHTÖKOHDAT

Tyrnävän kunta sijaitsee noin 30 kilometrin päässä Oulun kaupungin keskustasta. Kunnassa asuu noin 6 560 ihmistä. Tyrnävän kunta on ikärakenteeltaan poikkeuksellinen, sillä noin 45 % kuntalaisista kuuluu nuorisolain mukaan nuorisotyön piiriin, eli ovat alle 29-vuotiaita.

Tyrnävän kunnan nuorisopalvelut kuuluvat Tyrnävän kuntaorganisaatiossa sivistyspalveluiden alaisuuteen, kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin. Nuorisopalveluihin kuuluvat perusnuorisotyö eli nuorisotoimi sekä etsivä nuorisotyö.

Nuorisotyö on ennaltaehkäisevää kasvatustyötä, jota tehdään monialaisena yhteistyönä. Nuorisopalveluiden tehtävänä on edistää yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä parantaa lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloja. Tavoitteena on, että kunnan lapset ja nuoret kasvavat vastuullisiksi omasta elämästään, toisista ihmisistä ja ympäristöstä huolehtiviksi maailmankansalaisiksi, joilla on mahdollisuus ja kyky osallistua sekä vaikuttaa omiin ja yhteiskunnallisiin asioihin. Lapset ja nuoret ovat mukana suunnittelemassa, toteuttamassa ja arvioimassa nuorisopalveluja. Nuorisopalvelut tukevat myös lasten ja nuorten harrastustoimintaa.

Nuorisotyöntekijät ovat alalle kouluttautuneita, helposti lähestyttäviä, luotettavia ja turvallisia aikuisia. Tyrnävän kunnan nuorisopalveluissa työskentelee vastaava nuorisohjaaja, kaksi nuorisohjaajaa sekä etsivä nuorisotyöntekijä. Tyrnävän kunnan nuorisopalveluissa on usein vakituisen henkilöstön lisäksi käynnissä erilaisia hankkeita, joiden kautta työskentelee määräaikaista työntekijöitä hankeaikojen puitteissa.

Tyrnävän kunnan nuorisopalveluiden arvoja ovat yhdenvertaisuus, turvallisuus ja hetkessä eläminen. Arvot määrittelevät Tyrnävän nuorisopalveluiden tekemisen tavat.

Tyrnävän kuntastrategia

Kuten kaikki kunnan toiminta, nojaa myös nuorisopalveluiden toiminta koko kunnan laajuisiin ohjaaviin asiakirjoihin, kuten kuntastrategiaan, joista myös nuorisopalveluiden työn strategiset tavoitteet osaltaan nousevat. Tyrnävän kuntastrategia on kunnanvaltuuston päättämä kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet asettava asiakirja.

Kuntastrategian toimeenpanosuunnitelma esittää talouden sekä läpileikkaavien teemojen kannalta keskeiset asiakirjat ja toimenpiteet, joiden kautta kuntastrategian tavoitteet konkretisoituvat ja täsmentyvät kuntaorganisaation toiminnassa sekä asettaa tavoitteita toiminnalle.

Tyrnävän kuntastrategiassa 2022–2026 on määritelty Tyrnävän kunnan arvot, joita ovat avoimuus, kestävyys, oikeudenmukaisuus, turvallisuus sekä vastuullisuus. Visio koostuu lauseeseen ”Tyrnävän kunta on turvallinen jokaiselle ja kaikelle”.

(Tyrnävän kuntastrategia 2022–2026: <https://www.tyrnava.fi/paatoksenteko-ja-kunta/visio-ja-strategia.html>)

Nuorisotyötä ohjaavat lait ja asetukset

Nuorisopalveluiden työtä ohjaavat erityisesti nuorisolaki sekä lastensuojelulaki. Nuorisolaissa säädetään muun muassa nuorisotyön ja -toiminnan edistämisestä ja nuorisopolitiikasta sekä niihin liittyvistä vastuista sekä yhteistöistä; Nuorisotyö ja -politiikka kuuluvat kunnan tehtäviin. Toteuttaessaan tavoitteita ja lähtökohtia kunnan tulee paikalliset olosuhteet huomioon ottaen luoda edellytyksiä nuorisotyölle ja -toiminnalle järjestämällä nuorille suunnattuja palveluja ja tiloja sekä tukemalla nuorten kansalaistoimintaa. Kunnan tulee tarkoitettua tehtävää hoitaessaan olla tarpeen mukaan yhteistyössä muiden nuorille palveluja tuottavien viranomaisten sekä nuorten, heidän perheidensä, nuorisolan järjestöjen, seurakuntien ja muiden nuorisotyötä tekevien tahojen kanssa. (Nuorisolaki 1285/2016, § 8.).

Nuorisolaissa (Nuorisolaki 1285/2016, § 2.) määritellään nuorisopalveluiden tavoitteet, joita ovat:

- Edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä kykyä ja edellytyksiä toimia yhteiskunnassa.
- Tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä, yhteisöllisyyttä sekä niihin liittyvää tietojen ja taitojen oppimista.

- Tukea nuorten harrastamista ja toimintaa kansalaisyhteiskunnassa.
- Edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä oikeuksien toteutumista.
- Parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat:

- Yhteisvastuu, kulttuurien moninaisuus ja kansainvälisyys;
- Kestävä kehitys, terveet elämäntavat sekä ympäristön ja elämän kunnioittaminen;
- Monialainen yhteistyö.

(Nuorisolaki: <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2016/20161285>)

Valtakunnallinen nuorisotyön ja -politiikan ohjelma 2020–2023 (VANUPO) on lakisääteinen, valtioneuvoston nelivuotiskausittain hyväksymä poikkihallinnollinen ohjelma, jonka tavoitteena on edistää nuorten kasvu- ja elinoloja. Ohjelmassa hallitus määrittelee nuorisopoliittiset tavoitteensa ja toimenpiteet niiden saavuttamiseksi. Lisäksi ohjelma linjaa nuorisotyötä, mukaan lukien nuorisovaltuustojen ja nuorisoyhteisöjen toimintaa, nuorisovaltuustojen ja nuorisoyhteisöjen painopisteet sekä kansalliset tavoitteet nuorisovaltuustojen eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle.

Hallitusohjelman mukaisesti VANUPO:ssa on otettu pääteemoiksi nuorten syrjäytymisen ehkäisy ja osallisuuden vahvistaminen. Syrjäytymistä ehkäistään tehokkaimmin varmistamalla jokaiselle nuorelle merkityksellisen elämän edellytykset. Näitä päämääriä tavoitellaan ohjelmassa kolmen eri tavoitekokonaisuuden kautta.

1. Nuorella on edellytykset sujuvaan arkeen – syrjäytyminen vähenee
2. Nuorella on keinot ja taidot osallistumiseen ja vaikuttamiseen
3. Nuori luottaa yhteiskuntaan – yhdenvertaisuus ja turvallisuus vahvistuvat.

Kohderyhmä

Tyrnävän nuorisopalveluiden kohderyhmä perustuu nuorisolain (2016/1285) määritelmään, jonka perusteella kunnan tulee toteuttaa nuorten palveluja alle 29-vuotiaille kuntalaisille.

Tyrnävällä nuorisopalveluiden kohderyhmää ovat pääosin 3.luokkalaiset-29-vuotiaat. Nuorisopalveluiden järjestämä toiminta on jaettu eri ikäryhmille.

NUORISOTYÖN SUHDETEORIAT JA TYÖMUODOT

Nuorisotyön suhdeteoria avaa nuorisotyön peruslähtökohtaa, jossa nuori on keskiössä. Nuorisotyö perustuu nuoren tukemiseen hänen sosiaalisessa ympäristössään ja lähtökohtana voi pääosin olla vain nuoren itsensä tarve. Nuorisokasvatus on nuoren itseilmaisun, itsetunnon, itsen hyväksymisen tai itsekseen tulemisen tukea. Nuorisokasvatus on nuoren suhteiden tukemista. Tyrnävällä nuorisotyön työmuotoja ovat yhteiskunnallinen nuorisotyö, yhteisöllinen nuorisotyö sekä yksilöllinen nuorisotyö. Työmuodot määräytyvät suhdeteorioiden mukaan, sillä nuoren yksilöllisen kasvun keskiössä ovat nuoren eri suhteet.

Suhdeteoria:

- Nuorten suhde toisiin nuoriin
- Nuorten suhde luotettaviin aikuisiin
- Nuorten suhde palvelujärjestelmään ja rakenteisiin
- Nuorten suhde alueeseen ja lähiympäristöön
- Nuorten suhde päätöksentekoon ja yhteiskuntaan
- Nuorten suhde maailmaan, kulttuuriin ja luontoon

(Suhdeteoria PowerPoint Kanuuna 29.3.2022 Ella Kauppinen & Tomi Kiilakoski
https://www.nuorisokanuuna.fi/sites/default/files/materiaalipankki/2022-03/Suhdeteoria_29032022%20%28002%29.pdf)

YHTEISKUNNALLINEN NUORISOTYÖ

Yhteiskunnallisen nuorisotyön lähtökohdat ovat nuoren suhteet palvelujärjestelmään ja rakenteisiin sekä päätöksentekoon. Yhteiskunnallinen nuorisotyö kerää tietoa, kehittää nuorten olosuhteita, ohjaa nuorisotyön toteutusta ja osallistuu valtakunnalliseen keskusteluun nuorisotyöstä sekä edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja kuulluksi tuleamista kunnassa sekä elinpiirissä. Tavoitteena nuorten elinolojen paraneminen, nuorten

asioiden edistäminen päätöksenteossa, nuorten osallisuuden lisääminen demokraattisessa toiminnassa sekä nuorten aktiivisen kansalaisuuden vahvistaminen. Nuorisotyön tehtävänä on tunnistaa paikkansa nuorille tarjottavien palveluiden verkostossa ja ohjata tarvittaessa nuoria toisiin palveluihin sekä tiedottaa nuoria koskevista palveluista.

Yhteistyöverkostot ja työryhmät

Yhteistyöverkostojen ja erilaisten työryhmien avulla luodaan moniammatillista yhteistyötä, jolla tuetaan nuoren kokonaisvaltaista hyvinvointia. Moniammatillisen yhteistyön avulla mahdollistetaan laadukkaampien ja monipuolisempien palveluiden järjestäminen. Yhteistyöverkostojen yhtenä päätavoitteena on saattaa nuori tarvitsemiensa palveluiden piiriin.

Osallisuustoiminta

Nuorisolain 24 § velvoittaa viranomaisia tarjoamaan ja järjestämään nuorille osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia paikallisiin, alueellisiin ja valtakunnallisiin nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn sekä kuulemaan nuoria heitä koskevissa asioissa. Nuorisotyössä nuorten osallisuuden edistäminen ja nuorten kuuleminen on läpäisevä teema. Nuorisolain 24 §:n toimeenpanon vahvistamisessa nuorisotyön tulokulma on demokratiakasvatuksen edistämisessä ja nuorten osallisuutta koskevan tietoisuuden lisääminen. Tyrnävän nuorisopalveluissa lasten ja nuorten kuuleminen kuuluu olennaisesti osana kaikkea tehtävää työtä.

Vuonna 2015 voimaan tulleen kuntalain mukaan jokaisessa kunnassa tulee olla kunnanvaltuuston asettama nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttamisryhmä, jonka toimintaedellytyksistä kunnan on huolehdittava. Tyrnävällä nuorisovaltuusto toimii kunnan sivistysosaston alaisuudessa. Nuorisovaltuusto on toiminut Tyrnävällä vuodesta 2017 lähtien. Nuorisovaltuustoa aikaisemmin Tyrnävällä toimi samankaltainen vaikuttajaryhmä, nuorisofoorumi vuodesta 2013 alkaen.

Nuorisovaltuuston toimintaa ja tarkoitusta säätelee Tyrnävän kunnan nuorisovaltuuston toimintasäntö, jonka viimeisin päivitetty versio on hyväksytty Tyrnävän sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 22.09.2022 § 110 sekä Tyrnävän kunnanhallituksessa

20.02.2023 § 42. Nuorisovaltuuston jäsenten tehtävänä on muun muassa pitää yhteyttä nuorisovaltuuston kuulumattomiin nuoriin sekä huolehtia heidän äänensä tulemisesta esiin kokouksissa. Nuorisovaltuusto järjestää kaikille kunnan nuorille tarkoitetun vaikuttamiseen liittyvän tilaisuuden eli yleiskokouksen. Nuorisovaltuusto kutsuu toimintasäännön mukaisesti yleiskokouksen koolle vähintään kerran toimintakautensa aikana.

Tyrnävän nuorisovaltuustolla on edustajat Tyrnävän kunnanvaltuustossa, sivistyslautakunnassa ja teknisessä lautakunnassa. Edustajia on nimetty myös useisiin eri kunnan sisällä toimiviin työryhmiin.

Tyrnävän nuorisovaltuustossa ohjaajana toimii nuoriso-ohjaaja, joka koordinoi toimintaa, antaa nuorille ohjeita ja huolehtii budjetista yhdessä nuorten kanssa.

Tyrnävän kunnan nuorisovaltuustolla on nimettynä edustaja Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuustossa (POPNUVA). Pohjois-Pohjanmaan maakunnallinen nuorisovaltuusto yhdistyi tammikuussa 2023 Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa yhteiseksi hyvinvointialueuudistuksen myötä. Hyvinvointialueesta säädetty laki säätelee osallistumis- ja vaikuttamistoimielimestä nuorille (Laki hyvinvointialueesta 2021/611, 32 §). POPNUVA toimii lasten ja nuorten äänenä kaikessa hyvinvointialueen suunnittelussa ja päätöksenteossa, jolla on vaikutus lapsiin ja nuoriin nyt ja tulevaisuudessa. Pohjois-Pohjanmaan nuorisovaltuuston toimintaa ohjaavia arvoja ovat oikeudenmukaisuus, osallisuus, rohkeus, toisten kunnioittaminen ja yhdenvertaisuus.

Hallinnollinen työ

Hallinnollisella työllä tarkoitetaan nuorisopalvelujen resursoimista, tarkoituksenmukaista kohdentamista, arvioimista ja kehittämistä. Työ tarkastelee nuorisopoliittisia linjauksia. Lapsia ja nuoria koskevien päätösten tueksi kerätään ja välitetään yleistä tietoutta lasten ja nuorten elinolosuhteista ja asemasta Tyrnävällä sekä valtakunnallisesti.

Hallinnolliseen työhön kuuluu käytännön tasolla muun muassa vaikuttamistyö, hakemusten tekeminen, loppuraportoinnit, investoinnit, työvuorojen suunnittelut, esihenkilötyöskentely, rekrytoinnit, kuntastrategian ja talousarvion seurannat, budjetoinnit, osavuosisraportit, tulospalaverit, talouden seuranta, tilinpäätökset, vuosikellot, tilastoinnit ja avustukset.

Digitaalinen nuorisotyö

Digitaalinen nuorisotyö on kehittynyt nuorisotyön perinteestä, jossa toimitaan siellä, missä nuoret ovat. Digitaalisen nuorisotyön tavoitteena on tuottaa tietoa, tavoittaa asiakkaita sekä pitää yhteyttä asiakkaiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa.

Sisällöissä huomioidaan erilaiset teemat, ajankohtaiset ilmiöt, kunnan nuoria koskevat tiedotteet ja yhteistyökumppaneiden toimintojen mainostus. Digitaaliseen nuorisotyöhön kuuluu olennaisesti sosiaaliseen median käyttöön ja pelaamiseen liittyvä kasvatustyö.

Sosiaalisen median kautta pyritään madaltamaan nuorten kynnyksiä tulla toimintoihin mukaan, esimerkiksi esittelemällä toiminnan ohjaajat ja tilat sekä kertomalla toiminnoista.

YHTEISÖLLINEN NUORISOTYÖ

Yhteisöllisen nuorisotyön lähtökohdat ovat nuoren suhteet toisiin nuoriin, omaan lähiympäristöön sekä maailmaan, kulttuuriin ja luontoon.

Yhteisöllinen nuorisotyö on ryhmien kanssa tehtävää suunnitelmallista kasvatus- ja ohjaustyötä, jonka tavoitteena on tukea nuorten sosiaalisia suhteita sekä huomioida ja tunnistaa ryhmän ja yksilön tarpeet. Työtä tehdään nuorten elinpiirien mukaisilla alueilla yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Yhteisölliseen nuorisotyöhön kuuluu olennaisesti kulttuurillinen nuorisotyö, jonka tavoitteena on nuorten kulttuurien tukeminen sekä kulttuurikasvatuksen toteuttaminen toiminnassa. Kulttuurinen nuorisotyö tukee nuoria eri kulttuuriharrasteissa sekä tarjoaa mahdollisuuksia kohdata muita samoista asioista kiinnostuneita nuoria. Nuoret voivat sekä yksilö- että ryhmätasolla päästä tuottamaan ja kokemaan kulttuuria. Kulttuurinen nuorisotyö tarjoaa matalan kynnyksen mahdollisuuksia tutustua erilaisiin kulttuurin osa-alueisiin, joihin ei välttämättä muuten olisi mahdollisuutta tutustua. Nuorisopalvelut ovat mukana toteuttamassa ja mahdollistamassa Tyrnävän kunnan kulttuurikasvatussuunnitelman, Tyrnävän kulttuuripolun mukaisia kulttuurisisältöjä. Kulttuurikasvatussuunnitelman päivitetty versio on hyväksytty Tyrnävän sivistyslautakunnassa 21.06.2023 § 67.

Avoin tilatoiminta

Avoin tilatoiminta tarjoaa nuorille turvallisen kohtaamispaikan, johon nuori saa halutessaan tulla viettämään vapaa-aikaansa maksuttomasti.

Tilatoiminnassa työskentelevät nuorisotyöntekijät tukevat nuoren kasvua ja kehitystä eri ikävaiheissa, vahvistavat yksilöiden osallisuutta ja kuuntelevat nuorten ääntä.

Nuorisotyöntekijät ovat aidosti kiinnostuneita nuorten hyvinvoinnista sekä läsnä itse toiminnassa. Jokainen nuori kohdataan kiireettömästi. Nuoria osallistetaan mukaan toiminnan sisältöjen suunnitteluun. Nuorisotyöntekijät vastaavat tilan turvallisuudesta sekä nuorten ohjeistamisesta siitä, miten tilalla toimitaan.

Toiminnan tavoitteena on luoda yhteisöllisyyttä, vuorovaikutusta sekä luottamusta. Erityisnuorten kanssa tavoitteena on kannustaa nuoria mukaan turvalliseen matalan kynnyksen toimintaan kohtaamaan muita nuoria.

Perusnuorisotyön nuorisotilatoiminta on jaettu ikäjakauman perusteella kahteen eri vuoroon. Kohderyhmänä ovat 3.luokkalaiset-6.luokkalaiset sekä 7.luokkalaiset-17-vuotiaat. Nuorisotilatoimintaa järjestetään kolmessa taajamassa kirkonkylällä, Murrossa sekä Temmeksellä. Nuorisotilatoimintaa ohjaavat nuorisotilatoiminnan järjestysäännöt, joissa on säädetty muun muassa nuorisotiloista ja niiden toiminnasta, ohjaajista ja ikärajoista sekä turvallisemman tilan periaatteista. Nuorisotilatoiminnan säännöt on hyväksytty ensimmäisen kerran Tyrnävän kunnan sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa 14.03.2019. Nuorisotilatoiminnan sääntöjä päivitetään tarpeen mukaan. Viimeisin päivitys on hyväksytty Tyrnävän sivistyslautakunnassa 21.06.2023.

Nuorisotilatoimintaa järjestetään satunnaisesti POP-UP toimintana, jolloin nuorisotyöntekijät ja mahdolliset yhteistyökumppanit järjestävät nuorisotilatoimintaa normaalista poikkeavassa ympäristössä tilapäisesti. Nuorisotilatoiminnassa järjestetään myös yökahviloita noin kerran kuukaudessa. Yökahvilat ovat yleensä teemallisia iltoja, joissa tarjotaan pientä purtavaa sekä juotavaa kävijöille. Yökahvilat ovat suunnattuja 7.luokkalaisista-17-vuotiaisiin. Yökahviloissa nuorisotilatoiminnan aukioloajat ovat pidennettyjä.

Koivulakahvit ovat etsivä nuorisotyöntekijän järjestämää avointa tilatoimintaa 16–29-vuotiaille nuorille. Koivulakahveilla on mahdollisuus keskustella etsivä nuorisotyöntekijän kanssa. Toiminta ajoittuu päiväsaikaan.

Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa

Nuorisotyö tavoittaa valtaosan kohderyhmästään, kun sitä tehdään yhteistyössä koulujen ja oppilaitosten kanssa. Nuorisotyö tarjoaa nuorten tarpeisiin sopivaa tukea, lisää kouluviihtyvyyttä ja sen kautta voidaan puuttua erilaisiin ilmiöihin. Nuorisotyöntekijä kuuntelee, kohtaa, on läsnä, heittäytyy, tukee, ohjaa ja kannustaa nuoria sekä on kiinnostunut nuorten yleisestä hyvinvoinnista ja kouluarjen sujuvuudesta. Kouluissa tehtävässä nuorisotyössä tehdään tutuksi omia ja muiden toimijoiden toimintoja, joita nuoret voivat vapaa-ajallaan hyödyntää.

Nuorisotyötä tehdään Tyrnävällä välituntitoimintojen, esimerkiksi kahvituksien ja lautapeli- ja laulu- ja laulukilpailujen parissa. Nuorisotyö osallistuu mukaan erilaisiin teemapäiviin ja -viikkoihin sekä ryhmäytyksiin ja vanhempainiltoihin. Tyrnävällä kouluissa tehtävä nuorisotyö painottuu etenkin Kuulammen yläkoululle sekä August Sahlsten -lukiolle. Lukiolla tehtävää välituntitoimintaa kutsutaan termillä paussi. Tyrnävällä kouluissa tehtävään nuorisotyöhön on panostettu muun muassa hankkeiden kautta.

Lajikokeilut

Harrastukset tarjoavat nuorelle mahdollisuuden sosiaaliseen vuorovaikutukseen, itseilmaisuun sekä innostavaan ja motivoivaan toimintaan vapaa-ajalla. Harrastuksissa yhdistyy kaverisuhteiden ylläpitäminen, itsensä kehittäminen, omien unelmien tavoittelemisen ja omien vahvuuksien löytäminen sekä mielekäs ja rentouttava tekeminen. (Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2020:2 s. 18).

Tyrnävällä lajikokeilut ovat avoimia tilaisuuksia, joissa pääsee kokeilemaan ja tutustumaan eri lajeihin turvallisten nuorisotyöntekijöiden kanssa yhdessä. Tavoitteena tutustua erilaisiin harrastuksiin, saada uusia kokemuksia sekä löytää mahdollisesti nuorta itseä kiinnostava tapa viettää vapaa-aikaa. Nuorisotyöllä pyritään poistamaan rakenteellisia ja sosiaalisia esteitä harrastuksiin osallistumiselta.

Lajikokeiluissa yhteistyötä tehdään urheiluseurojen, liikuntakoordinaattorin sekä muiden toimijoiden kanssa.

Retket, tapahtumat ja loma-ajan toiminta

Nuorisopalvelut ovat mukana järjestämässä tapahtumia. Tapahtumia ja tilaisuuksia suunniteltaessa nuorisotyöntekijät tuovat tietoisuuteen nuorten ajankohtaisia kiinnostuksen aiheita ja muita toiveita. Tapahtumien ja tilaisuuksien aikana nuorisotyöntekijöiden tavoitteena on järjestää mielekästä toimintaa lapsille ja nuorille kohdaten nuorisotyön kohderyhmää, huoltajia, yhteistyökumppaneita sekä muita toimijoita.

Nuorisopalvelut järjestävät lapsille ja nuorille retkiä erityisesti loma-aikoina. Retkien tavoitteena on järjestää lapsille ja nuorille mielekästä, edullista ja päihtetöntä vapaa-ajantoimintaa sekä mahdollisuuksia erilaisiin kokemuksiin. Nuorisopalvelut järjestävät myös muuta loma-ajan toimintaa, esimerkiksi elokuvapäiviä.

Pienryhmätoiminnot

Tavoitteena on eri toimintojen avulla löytää nuoren omia voimavaroja ja vahvuuksia, joita he voisivat hyödyntää omassa arjessaan. Keskeistä pienryhmätoiminnassa on sosiaalisten taitojen harjoittelu turvallisessa ryhmässä sekä yksilöllisten ja ryhmän yhteisten tavoitteiden edistäminen. Tyrnävällä pienryhmätoimintaa on etsivän nuorisotyöntekijän järjestämät liikuntavuorot ja salivuorot, jotka ovat suunnattu 16–28-vuotiaille nuorille.

Kansainvälinen nuorisotyö

Kansainvälisessä nuorisotyössä lapsia ja nuoria tuetaan kohti kansainvälisyyttä ja erilaisiin kulttuureihin tutustumista. Kansainvälinen nuorisotyö rohkaisee nuorta tutustumaan uusiin kulttuureihin parhaimmillaan ennakkoluuloja rikkoen. Kansainvälistä nuorisotyötä toteutetaan Tyrnävällä esimerkiksi kansainvälisten nuorisohankkeiden avulla.

Kesäkerhot

Tyrnävän nuorisotoimi koordinoi 1–4.-luokkalaisille tyrnäväläisille lapsille järjestettävää kesäkerhotoimintaa. Toiminta on ajoittunut yleensä kesäkuun kahdelle ensimmäiselle viikolle. Kesäkerhotoimintaa on järjestetty Tyrnävällä kolmessa eri taajamassa;

kirkonkylällä, Murrossa ja Temmeksellä. Kesäkerhojen ohjaajina ovat toimineet koulunkäynnin ohjaajat sekä vierailevat ohjelman tuottajat. Kesäkerhotoiminta on maksullista.

YKSILÖLLINEN NUORISOTYÖ

Yksilöllisessä nuorisotyössä keskiössä on nuoren suhde aikuisiin. Yksilöllinen nuorisotyö on kohdennettua ja suunnitelmallista kasvatus-, ohjaus- ja neuvontatyötä, jonka tavoitteena on tukea lasten ja nuorten yksilöllistä kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta. Toiminnalla vastataan myös nuorten tiedontarpeeseen. Nuorisotyö tarjoaa toiminnallaan luotettavan aikuisen, jolle nuori voi uskoa huolensa ja jolta nuori voi saada tukea.

Yksilöohjaus

Nuoren auttaminen erilaisissa yksilöllisissä elämäntilanteissa tai haasteissa. Nuoren ei tarvitse selvittää yksin, vaan ratkaisua ja tietoa voi etsiä yhdessä nuorisotyöntekijän kanssa. Tarvittaessa nuori ohjataan toisen ammattilaisen tai palvelun pariin.

Tavoitteena on kuunnella, kannustaa ja tukea yksittäistä nuorta erilaisissa asioissa. Yksilöohjaus on nuorelle vapaaehtoista ja perustuu nuoren kanssa tehtävään yhteistyöhön. Ohjauksen keskiössä on nuori ja hänen omat tavoitteensa.

Etsivä nuorisotyöntekijän toteuttamana yksilöohjaus aloitetaan ensisijaisesti perustuen nuoren itsensä antamiin tietoihin ja hänen omaan arvioonsa tuen tarpeesta, mutta se voidaan aloittaa myös muiden viranomaisten luovuttamien tietojen perusteella. (Nuorisolaki 2016/1285, § 10).

Tehostettu nuorisotyö

Tehostetulla nuorisotyöllä tarkoitetaan aikuisen läsnäolon ja saavutettavuuden vahvistamista nuoria koskevissa kriisitilanteissa ja sen jälkeisessä nuorisotyössä. Paikkakunnan lapset, nuoret, aikuiset, nuorten perheenjäsenet tai muut heille läheiset ihmiset voivat joutua äkilliseen onnettomuuteen tai uhkaavaan tilanteeseen, jonka vaikutus

paikkakunnalla voi olla laaja. Kriisitilanteiksi voidaan katsoa esim. nuoren tai heidän läheistensä kuolema, vakava onnettomuus, itsemurha tai sen yritys, väkivaltatilanne tai sen uhka sekä poikkeustilanne. Oikein kohdistetuilla toimilla voidaan lieventää tapahtumasta aiheutuvaa haittaa sekä tukea yhteisöä arkeen palaamisessa.

Tehostettuun nuorisotyöhön laaditaan Tyrnävän nuorisotyössä erillinen suunnitelma, jonka mukaan kriisitilanteessa toimitaan. Näin nuorisotyö pyrkii vastaamaan nuorten tarpeeseen pikaisellakin aikataululla mahdollisten kriisien sattuessa. Nuorisotyön ammattilaisia perehdytetään toimimaan kriisitilanteissa sekä niiden jälkeen.

Jalkautuva nuorisotyö

Jalkautuvalla nuorisotyöllä tarkoitetaan nuorten vapaa-ajan ympäristössä tehtävää nuorisotyötä, jonka tavoitteena on kohdata nuoria, kartoittaa ilmiöitä sekä hyödyntää saatua tietoa nuorten hyvinvoinnin vahvistamiseksi. Jalkautuvaa nuorisotyötä tehdään aina nuorisotyöllisin keinoin ja sen ytimessä on nuorten kohtaaminen. Tavoitteena on myös nuoriin ja nuorisokulttuuriin liittyvien ajankohtaisten ilmiöiden kartoittaminen. Työn yhteiskunnallisena tehtävänä on nuoria koskevan tiedon välittäminen sidosryhmille, yhteistyötahoille, eri organisaatioille ja päättäjille. Yhteiskunnallisesta näkökulmasta kyse on nuorten edunvalvonnasta ja elinoloihin vaikuttamisesta. Jalkautuvaa nuorisotyötä tehdään aina parityöskentelynä.

Aikalisä! -toiminta

Aikalisätoiminnassa tarjotaan tukea ja ohjausta kaikille kutsuntaikäisille nuorille miehille sekä varusmies- ja siviilipalvelusikäisille henkilöille. Etsivä nuorisotyöntekijä osallistuu Puolustusvoimien järjestämiin kutsuntatilaisuuksiin ja kohtaa kaikki kutsunnanalaiset nuoret miehet.

Aikalisätoiminnassa nuoriin voidaan luoda luottamuksellinen yhteys heidän elämänsä merkittävän siirtymävaiheen ja yllättävienkin elämänmuutosten, kuten palveluksen keskeytymisen, hetkellä. Etsivä nuorisotyöntekijä tarjoaa nuorelle kynnyksettömästi mahdollisuuden arvioida elämäntilannettaan ja erilaisia toimintavaihtoehtoja. Etsivällä on

valmiudet ohjata nuoria monipuolisesti hyvinvointia ja mielekästä arkea sekä ase- ja siviilipalveluksen suorittamista koskevilla kysymyksillä.

TYRNÄVÄN NUORISOPALVELUIDEN VAHVUUDET

Tyrnävällä nuorisopalveluissa palautetta pyydetään nuorilta epäsäännöllisin väliajoin toimintojen ohella. Hankkeen aikana nuorilta on pyydetty palautetta eri tilaisuuksissa, tapahtumissa sekä nuorisovaltuuston yleiskokouksessa. Tyrnävän nuorisopalveluiden vahvuudeksi nousi nuorten kertomana erityisesti helppo lähestyttävyyttä. Nuoret kokivat, että kohtaamiset ovat olleet onnistuneita ja saavat aikaan hyväksytyt onnille juuri sellaisena kuin on. Nuorisotyö on nuorten toiminnossa mukana laajasti, joka jo itsessään helpottaa nuorisotyöntekijöiden kanssa kommunikointia. Nuorisotyön saatavuus ja tiedon löydettävyys oli nuorten mielestä ollut onnistunutta.

Työntekijät nimesivät vahvuudeksi oman työyhteisön, jossa kaikki ovat yhdenvertaisia ammattilaisia. Vahvuudeksi nousi myös rohkeus tarttua erilaisuuteen ja saavuttaa erilaisia nuoria. Nuorten kohtaamisessa koettiin helpoksi aitous, joka välittyy nuorisotyöntekijöistä. Nuorten asioista ollaan aidosti kiinnostuneita ja heille halutaan tarjota tukea ja turvaa. Koronapandemian jäljiltä tiedotus ja sosiaalisen median käyttö koettiin onnistuneena, sillä sitä kautta on voitu tehdä työtä näkyvämmäksi verrattuna aiempaan. Nuorisotyössä on onnistuttu näiden asioiden lisäksi tuomaan tyrnäväläisten nuorten ääni osaksi koko yhteisöä.

KEHITTÄMISEN KOHTEITA TYRNÄVÄN NUORISOPALVELUISSA

Nuoret ovat nostaneet kehittämisen kohteiksi muun muassa nuorisotilatoiminnan aukioloajat, nuorisotilojen viihtyisyyden ja toiminnat taajamissa. Nuorisopalveluilta on toivottu lisää retkiä, teemanuokkareita, välituntitoimintoja sekä pelejä.

Tyrnävän nuorisopalveluiden työyhteisö on huomannut, ettei nuorisotyötä vielä täysin tunnusteta toimijana. Nuorisopalveluiden työn tunteminen ja työn rajat ovat monille muille toimijoille, huoltajille, kuntalaisille ja nuorille epäselviä. Kehittämisen kohteiksi nimettiin työyhteisön omien selkeiden toimintamallien laatiminen, tiedotus sekä yhteistyö muiden

toimijoiden kanssa. Kokemuksen mukaan yhteistyö eri toimijoiden sekä osastojen välillä on usein haasteellista, sillä jokainen omaa erilaiset toimintatavat ja -kulttuurit. Osa toimijoista pystyy reagoimaan ja toimimaan nopeasti ja joustavasti, kun taas toisilla toimijoilla tieto täytyy olla etukäteen jopa puolta vuotta tai vuotta ennen. Yhteistyöhön liittyvänä haasteena koetaan myös tiedon kulkeminen sisäisen- ja ulkoisen viestinnän osalta. Eri toimijoiden lisäksi yhteistyötä tulisi kehittää lasten ja nuorten huoltajien kanssa, sillä tämänhetkinen huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on hyvin vähäistä Tyrnävän nuorisotyössä.

Kehittämisen kohteiksi mainittiin myös vähäiseksi jäänyt alakouluilla tehtävä nuorisotyö sekä nuorten vaikuttamistyön kehittäminen Tyrnävällä.

Vuonna 2020 alkanut koronaviruspandemia on jättänyt jälkensä lapsiin ja nuoriin. Koronajan jälkeiset haasteet ovat näkyneet nuorissa muun muassa mielenterveyteen, kaveritaitoihin sekä koulunkäyntiin liittyvinä haasteina. Koronan aikana Tyrnävän nuorisopalvelut pyrkivät aktivoitumaan enemmän sosiaalisen median alustoilla ja tuottamaan siellä sisältöjä nuorille, sillä koronarajoitukset estivät ja haastoivat toiminnan toteuttamista nuorten kanssa kasvotusten. Digitaalista nuorisotyötä on pyritty koronaviruspandemiankin jälkeen kehittämään ja pitämään osana Tyrnävällä tehtävää nuorisotyötä mahdollisimman laadukkaasti.

JATKOTOIMENPITEET

Nuorisotyön perussuunnitelman kautta sanoitettuja tavoitteita, vahvuuksia sekä kehittämisen kohteita on hyvä pitää silmällä esimerkiksi toimintoja, arviointeja ja vuosikelloa varten. Nuorisotyön perussuunnitelmaa käytetään nuorisopalveluissa osana työntekijöiden perehdytysmateriaalia. Tyrnävän nuorisotyön perussuunnitelman nettiesitettä käytetään jatkossa nuorisopalveluiden esittelymateriaalina.

Nuorisotyön perussuunnitelmaa on tarkoitus arvioida, laajentaa ja päivittää kahden vuoden välein, eli seuraavan kerran syksyllä 2025. Vastuu nuorisotyön perussuunnitelman päivittämisestä on nuorisopalveluiden esihenkilöllä ja vastaavilla ohjaajilla.

Jatkossa olisi tärkeää päästä kuulemaan entistä enemmän yhteistyökumppaneiden sekä lasten ja nuorten ajatuksia ja näkemyksiä nuorisotyön perussuunnitelmaan liittyen.

Jokaisessa prosessin vaiheessa, jossa mietitään asioita nuorten näkökulmasta, voisi olla osallistettuna useampi tyrnäväläinen nuori. Tyrnävän nuorisotyön perussuunnitelmaa tukee myös tulevaisuudessa valmistuva Rantalakeuskuntien nuorisopalveluiden yhteinen nuorisotyön perussuunnitelma, joka antaa vertailukohteen lähikuntien tekemästä nuorisotyöstä.

Nuorisotyön perussuunnitelma voisi tulevaisuudessa kytkeytyä vahvemmin kunnan sisällä oleviin muiden toimien suunnitelmiin. Tulevaisuudessa asiakirjaa voisi laajentaa niin, että liitteenä olisi nuorisopalveluiden työtä ohjaavat suunnitelmat ja säännöt esimerkiksi tehostetun nuorisotyön suunnitelma sekä nuorisotilatoiminnan säännöt.

LIITE 1. KOOSTE

Työmuoto ja suhde	Työmuodon kuvaus	Työmenetelmät	Tavoitteet
<p>Yhteiskunnallinen nuorisotyö</p> <p>(nuoren suhde palvelujärjestelmään ja rakenteisiin sekä päätöksentekoon)</p>	<p>Kerää tietoa, kehittää nuorten olosuhteita, ohjaa nuorisotyön toteutusta ja osallistuu valtakunnalliseen keskusteluun nuorisotyöstä sekä edistää nuorten vaikuttamismahdollisuuksia ja kuulluksi tuleamista kunnassa sekä elinpiirissä.</p>	<p>Yhteistyöverkostot ja työryhmät</p> <p>Osallisuustoiminta</p> <p>Hallinnollinen työ</p> <p>Digitaalinen nuorisotyö</p>	<p>Nuorten elinolojen paraneminen, nuorten asioiden edistäminen päätöksenteossa, nuorten osallisuuden lisääminen demokraattisessa toiminnassa sekä nuorten aktiivisen kansalaisuuden vahvistaminen.</p>
<p>Yhteisöllinen nuorisotyö</p> <p>(nuoren suhde toisiin nuoriin, omaan lähiympäristöön sekä maailmaan, kulttuuriin ja luontoon)</p>	<p>Ryhmiä kanssa tehtävää suunnitelmallista kasvatus- ja ohjaustyötä. Työtä tehdään nuorten elinpiirien mukaisilla alueilla yhdessä muiden toimijoiden kanssa.</p> <p>Kulttuurillinen nuorisotyö</p>	<p>Avoin tilatoiminta</p> <p>Nuorisotyö kouluissa ja oppilaitoksissa</p> <p>Lajikokeilut</p> <p>Retket, tapahtumat ja loma-ajan toiminta</p> <p>Pienryhmätoiminta</p> <p>Kansainvälinen nuorisotyö</p> <p>Kesäkerhot</p>	<p>Tukea nuorten sosiaalisia suhteita sekä huomioida ja tunnistaa ryhmän ja yksilön tarpeet.</p>
<p>Yksilöllinen nuorisotyö</p> <p>(nuoren suhde aikuisiin)</p>	<p>Kohdennettua ja suunnitelmallista kasvatus-, ohjaus- ja neuvontatyötä.</p> <p>Toiminnalla vastataan myös nuorten tiedontarpeeseen. Nuorisotyö tarjoaa toiminnallaan luotettavan aikuisen, jolle nuori voi uskoa huolensa ja jolta nuori voi saada tukea.</p>	<p>Yksilöohjaus</p> <p>Tehostettu nuorisotyö</p> <p>Jalkautuva nuorisotyö</p> <p>Aikalisä!</p>	<p>Tukea lasten ja nuorten yksilöllistä kasvua, itsenäistymistä ja osallisuutta.</p>